

SIGURNOST U LOVU

Marijan Grubešić
Robert Gorišek
Zvonimir Vnučec

SIGURNOST U LOVU

Nakladnik
Hrvatski lovački savez

Za nakladnika
Đuro Dečak

Autori
Prof. dr. sc. Marijan Grubešić
Robert Gorišek, univ. mag. med. vet.
Zvonimir Vnučec, dipl. krim.

Likovni prilozi
Niko Barun

Lektorica
Iva Borković

Recenzenti
Dr. sc. Josip Malnar
Dr. sc. Kristijan Tomljanović

Tisak
Tiskara Zelina d.d.

Naklada
5000 primjeraka

ISBN 978-953-6109-20-3

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 000971214

Zagreb, 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. DRŽANJE I NOŠENJE ORUŽJA I STRELJIVA	6
2.1. Rukovanje oružjem i streljivom	7
2.2. Što je propisano i pravilno?	7
2.3. Uzroci nesreća	9
3. PRAVILA LOVA I SIGURNOSNE MJERE U LOVU	19
3.1. Pojedinačni lovovi	19
3.2. Skupni lovovi	22
4. ZAŠTITNA OPREMA ZA SMANJENJE OPASNOSTI, NEZGODA I NESREĆA U LOVU	29
5. POJAVE DO KOJIH DOLAZI U LOVU	30
6. POSTUPAK NAKON NESREĆE	33
5.1. Pružanje prve pomoći	33
5.2. Osiguravanje tragova	36
7. DESET ZAPOVIJEDI ZA SIGURAN LOV	40
LITERATURA	41

1. UVOD

Užitak lova potpun je jedino kada se lov i lovni dan završi sretno, bez nezgoda ili neugodnih situacija. Lovac će se tada zadovoljan vratiti iz lova, bez obzira na uspjeh lovnog dana.

Doživljaj zadovoljstva lova i svega što lov pruža ponajprije ovisi o sudionicima lova, njihovom ponašanju, njihovoj osobnoj lovačkoj kulturi i etici te, naravno, poznavanju pravila lova, mjera sigurnosti u lovu, pravila rukovanja oružjem i streljivom te lovačkih običaja.

Lov, osobito skupni, pruža posebnu draž, kako samog lova tako i druženja, prijateljstva, uživanja u prirodi i naposljetku relaksaciju.

Nesretni događaji u lovu mogu vas zauvijek odvratiti od tog užitka, čak i ako niste neposredni sudionik nesretnog događaja. Nesreće u lovu su vrlo rijetke, ali su vrlo uočljive, o njima se posebno naglašeno govori i raspravlja, a osobito su zanimljive medijima. Naravno da se sve to u javnosti negativno odražava na lovce i lovstvo u cjelini.

Nažalost, nesreće i nezgode u lovu u najvećoj su mjeri posljedica ljudske nepažnje, nepoznavanja ili nepoštivanja uobičajenih pravila lova ili rukovanja oružjem i streljivom. Stoga svaki sudionik lova treba objektivno i samokritički ocijeniti sebe i svoje ponašanje u lovu, ne uzimati dobronamjerna upozorenja ili upute o ponašanju u lovu kao napad ili omalovažavanje, nego nastojati trajno ukloniti nedostatke na koje je upozoren.

Edukacije nikad previše, na neke se stvari valja podsjetiti, a neke nove usvojiti. Zbog toga želimo da i ovaj materijal posluži tome da što više uživamo u čarima lova te da se svaki put sa zadovoljstvom i lijepim dojmovima vratimo iz lova.

Sigurnost u lovu zapravo je pridržavanje pravila i propisa, uz stalnu koncentraciju na sve ono što se događa oko vas, osobito na oružje i streljivo, trenutak njihove upotrebe te osobito smjer i poziciju (situaciju) pri pucanju.

Kako postići sigurnost u lovu?

Prije svega treba naučiti koje sve opasnosti vrebaju u lovu i kako pravovaljano reagirati u kratkom vremenu. Dio tih pravila i postupaka mora se dobro uvježbati, a s vremenom, odnosno iskustvom, ona zapravo postaju rutina ili, kako znamo reći – dobra navika.

Stoga je cilj ove brošure da se kroz predstojeći kratki tekst obogaćen slikovnim priložima i konkretnim situacijama dočaraju određene situacije koje se javljaju u lovu i na taj način podsjetite lovce na primjerene, ali i neprimjerene radnje tijekom lova kako bi na kraju lov bio ono čemu služi – uživanje u prirodi i zadovoljstvo svih sudionika u njemu.

2. DRŽANJE I NOŠENJE ORUŽJA I STRELJIVA

„I prazna puška jednom opali“ – stara je izreka koja zapravo upozorava na opasnost oružja pri držanju i nošenju ako se ne isprazni.

Koliko smo puta sami sebe uhvatili u dvojbi – je li puška prazna ili napunjena?

Također je pitanje kod napunjenih pušaka – je li zakočena ili otkočena?

Upravo zaboravljivost, a često i rutina, u ovakvim slučajevima uzrokom je toga da – i „prazna“ puška jednom opali.

Bolje je provjeriti nego sumnjati i strahovati da se što ne dogodi, a zapravo je pravilno (propisano) držanje i nošenje oružja osnovna mjera i jamstvo sigurnosti.

2.1 . Rukovanje oružjem i streljivom

Rukovanje lovačkim oružjem i streljivom ključni je moment sigurnosti pri upotrebi ovog najčešćeg sredstva za lov. Sigurnost pri upotrebi ovih sredstava u lovu vezana je uz tri ključna momenta:

- poštivanje zakonskih propisa
- poštivanje pravila lova
- pribranost u svakom trenutku, odnosno pri svakoj radnji s oružjem i streljivom.

Posebno treba uvijek naglašavati **pravila lova te rukovanja oružjem i streljivom**, pravilni način držanja, nošenja i upotrebe lovačkog oružja i streljiva.

Uzroci nezgoda i nesreća u lovu zapravo su uvijek posljedica ljudskih pogrešaka, a te su pogreške uglavnom posljedica trenutne dekoncentracije, kada pojedinac načini radnje suprotne pravilima i bez „samokontrole“ nekih svojih poteza. Često ushićenje koje se javlja tijekom lova (nailazak divljači, dinamika odlučivanja, iznenadne situacije) „ponesu“ lovca te on napravi nepromišljenu i opasnu radnju.

* Zakonom i podzakonskim aktima propisana je nabava, držanje, nošenje i upotreba (korištenje) LOVAČKOG oružja i streljiva.

2. 2. Što je propisano i pravilno?

Propisi koji proizlaze iz Zakona o lovstvu i Zakona o oružju jasno definiraju uvjete i kriterije za nabavku, posjedovanje, držanje i nošenje oružja. Pojednostavljeno rečeno, svaki lovac treba se pridržavati sljedećih kriterija:

- držanje (čuvanje) oružja i streljiva obavezno je u posebnom ormaru koji je zaključan i onemogućava drugim osobama da dođu do oružja i streljiva
- ormari za pohranu (čuvanje) lovačkog oružja konstruirani su tako da je oružje odvojeno od streljiva
- prenošenje, odnosno bilo kakav transport lovačkog oružja vrši se u navlaci ili koferu na način da oružje obavezno mora biti ispražnjeno, a streljivo treba biti u zasebnim kutijama ili nabojnjačama

- nakon vađenja oružja, na zbornome mjestu, pri dolasku do mjesta lova ili do čeke, za vrijeme između dva pogona ili prigona, nakon završetka lova i pri odavanju počasti divljači, puška treba biti otvorena (zatvarač u zadnjem položaju), odnosno prelomljena i ispražnjena
- puščane cijevi, bez obzira na to što su puške otvorene ili prelomljene, dakle prazne, najbolje je držati okrenute u zrak, iznimno kad je kiša prema zemlji, nipošto u horizontalnom položaju.

2.3. Uzroci nesreća

Kao najčešće uzroke nesreća u lovu možemo navesti nekoliko ključnih čimbenika, a svima je jedinstveni uzrok – čovjek, lovac.

- Nedovoljna praktična edukacija
- Nepoštivanje mjera sigurnosti i pravila lova
- Neodgovornost
- Nebriga za oružje i streljivo
- Alkohol(iziranost)
- Bolesti

Nedovoljna praktična edukacija

Današnja zakonska regulativa, kada je riječ o obrazovnom sustavu edukacije lovaca, takva je da kandidat za lovca prije polaganja lovačkog ispita jednostavno ne smije sudjelovati ni u kojem segmentu provođenja lova. Na taj se način mladi lovci s operativnim lovom sreću tek kada završe tečaj za lovca, odnosno kada polože lovački ispit i dobiju lovačku iskaznicu te formalno postanu lovci. Budući da je lovno gospodarstvo, pa tako i lov, poprilično kompleksan i složen proces koji se sastoji od niza čimbenika koji u terenskim uvjetima variraju i mijenjaju se, mladi lovci ulaze u lov nedovoljno praktično pripremljeni.

Edukacija lovca zahtjevan je proces jer lovcem žele postati osobe različitih zanimanja i razine obrazovanja. Edukacija lovaca, prema važećim propisima, ne uključuje stažiranje, onemogućeno je praktično sudjelovanje u lovu bez lovačke iskaznice, pa današnji polaznici programa osposobljavanja za lovca ulaze u područje s kojim se nisu imali prigode praktično upoznati. Također, sve je više kandidata koji nisu prošli obuku rukovanja oružjem i streljivom, kao što je donedavno bilo tijekom služenja vojnog roka, te se u edukaciji za lovca prvi put sreću s oružjem i streljivom. Je li dovoljno edukacije i praktične nastave u sklopu tečaja za polaganje lovačkog ispita – najbolje mogu ocijeniti mladi lovci koji su upravo stekli diplomu za lovca, kao i njihovi kolege s kojima sudjeluju u pojedinačnom ili skupnom lovu. Bez obzira na bolje ili slabije svladano gradivo, treba biti svjestan i samokritičan da edukacije nije nikad previše, pa bi bilo dobro s vremena na vrijeme ponoviti gradivo vezano uz rukovanje oružjem i streljivom te o pravilima lova.

Nepoštivanje sigurnosnih mjera i pravila lova

Do nepoštivanja sigurnosnih mjera dolazi najčešće zbog dva razloga.

Prvi je razlog nedovoljna educiranost i nepoznavanje svih mjera kojih se u lovu treba pridržavati. Razlog za to najčešće je štura edukacija koju polaznici tečaja prolaze, ali i sam obrazovni sustav. Ovdje su u pravilu ugrožena skupina lovci na početku svog lovačkog staža s vrlo malo praktičnih iskustava u lovu.

Drugi najčešći uzrok nepoštivanja sigurnosnih mjera u lovu je pretjerano samopouzdanje te preskakanje ili zanemarivanje bitnih čimbenika. Za razliku od prvog slučaja, ovdje je najčešće pogođena skupina iskusnih i starijih lovaca koji često neke korake u sklopu propisanih pravila, kojima se postiže sigurnost, jednostavno preskaču ili zaobilaze, odnosno nošeni rutinom, zapostavljaju propisana pravila.

Osim neznanja, nažalost, kod lovaca je česta pojava i svojevrsna pohlepa pa u nastojanju da baš on postigne najbolje rezultate u odstrjelu, zapostavlja izrečene i dogovorene sigurnosne mjere i ponaša se suprotno pravilima. Nije rijetkost da se lovac u skupnom lovu prigonom „uklinjava“ kako bi zauzeo bolju poziciju i „pokrio“ uz svoje mjesto i dva susjedna. U lovu pogonom takvi lovci prave „klinove“ ili „džepove“.

Pojedinci često pri upotrebi lovačkog oružja ne pridaju pozornost smjeru pucanja, pa se događaju slučajevi nastrojela drugog lovca, slučajnog prolaznika (šetača), ljudi koji rade u polju ili voćnjaku, a česte su žrtve takvih lovaca i lovački psi, osobito ako se bojom i izgledom mogu poistovjetiti s određenim vrstama divljači.

Neodgovornost

Nepoznavanje sigurnosnih mjera i pravila lova zapravo je odraz neodgovornosti.

Odgovornost je u pravilu individualna, bilo da je posljedica nedovoljnog truda i svladavanja gradiva pri edukaciji ili zanemarivanja stečenog znanja. Često ignoriranjem uputa lovnika (voditelja lova) i propisanih pravila lova neodgovornim ponašanjem lovac dovodi u opasnost sebe i druge sudionike lova, a ponekad i stanovništvo.

Ta neodgovornost najčešće se manifestira nenamjernim, neopreznim i brzopletim hicem kada projektil (sačma ili kugla) završi u nepredviđenom ili neželjenom smjeru.

Nebriga za oružje i streljivo

Neodržavanje oružja i streljiva, neadekvatno spremanje i držanje te njihovo oštećivanje mogu izazvati nezgode i nesretne slučajeve u lovu ili čak u kući. Čak neoprezno nošenje oružja može dovesti do začepljenja cijevi (snijeg, blato), što osobito kod pušaka sačmarica može rezultirati napuhavanjem ili čak prsnućem cijevi, što dovodi do ozljeda od kojih neke mogu biti i životno opasne (ozljede glave ili ruku).

Neispravno, neodržavano ili nečisto oružje

Neodržavanje oružja i nekontroliranje ispravnosti mogu biti uzrokom nezgoda i nesreća u lovu.

Česti problemi koji se javljaju zbog neodržavanja oružja su zaglavljivanje naboja, zatajenje udarne igle ili nemogućnost izvlačenja (izbacivanja) ispaljene čahure.

Nekvalitetno i neadekvatno streljivo također može uzrokovati probleme, nezgode pa i nesretne slučajeve u lovu.

Često se među lovcima spominju nezgode do kojih je dolazilo pri upotrebi novijeg (suvremenog) streljiva s bezdimnim barutom, koji u pravilu stvara znatno veće tlakove u cijevi u starijim puškama koje su bile namijenjene i prilagođene za dimni barut.

Nažalost, nisu rijetki slučajevi da se u puške sačmarice broj (oznake) 12 stavlja streljivo za sačmarice broj (oznake) 16, a u kombinirane puške prelamače, npr. 7x57 R, da je stavljeno streljivo 7x57!

Kod sačmarica su česti zastoji pri upotrebi naboja od kartonskih čahura koje vlaženjem mogu nabubriti te tako zaglaviti u ležištu.

Sama zaglavljena ili zastoji kod pušaka znatno su manje opasni od načina na koji lovac u takvim slučajevima nastoji otkloniti kvar!

Alkohol(iziranost) i opijati

Iako je u lovu isto pravilo kao i u prometu „zabrane upravljanja u alkoholiziranom stanju“, nažalost u oba slučaja imamo često kršenje inače strogih propisa kada je riječ o alkoholu. Sličan učinak mogu imati i drugi opijati pa čak i lijekovi koji umanjuju moć rasuđivanja i motoriku. Naravno da osoba pod utjecajem alkohola, opijata i nekih lijekova ima smanjenu moć rasuđivanja, umanjene sposobnosti reagiranja i kontrole, što rezultira nesmotrenošću i nekontroliranošću pri upotrebi oružja – a posljedice mogu biti pogubne.

Bolesti

Različite bolesti mogu utjecati na lovca da u danom trenutku ne kontrolira ili nije svjestan svojih radnji. Jedna od takvih bolesti je dijabetes, odnosno šećerna bolest. Osobe koje boluju od te bolesti u slučaju prekomjernog pada šećera u krvi (hipoglikemija) najčešće ne mogu kontrolirati poteze i aktivnosti te mogu imati neželjene radnje s težim posljedicama. Osim šećerne bolesti, opasne su i sve ostale bolesti kojima je posljedica umanjene psihomotoričke aktivnosti.

Rastresenost

Rastresenost je zapravo narušeno psihičko stanje u kojem se javljaju nekontrolirane radnje i postupci. Konkretno, kada je lovac u stanju rastresenosti, lako se događaju propusti koji mogu uzrokovati nezgodu

ili nesreću poput nepražnjenja puške, spremanja napunjene puške u futrolu, automobil, pa čak i u ormar, zbog čega kasnije može doći do nekontroliranog opaljenja. U nekim slučajevima zbog rastresenosti lovac ostavi, zaboravi pušku, streljivo ili dio opreme. Takve radnje mogu biti opasne posebno ako se napunjena puška ili streljivo ostavi nadohvat djece.

3. PRAVILA LOVA I SIGURNOSNE MJERE U LOVU

Svaki način lova ima svoje specifičnosti, a time i određena pravila. Iako bismo pravila lova i sigurnosne mjere u lovu mogli tretirati kao univerzalne, način lova u pojedinim situacijama zahtijeva specifična pravila kojih se treba pridržavati.

3.1. Pojedinačni lovovi

Pojedinačni lovovi su organizacijski znatno jednostavniji, a time i manjeg rizika u odnosu na skupne lovove. No, i ovi lovovi nose svoje opasnosti. Najčešće nezgode u pojedinačnom lovu uzrokovane su sljedećim razlozima:

- penjanje i silaženje s čeke s napunjenom puškom (može biti i samo pad s čeke, kao i svi ostali primjeri ozljeda koji ne moraju nužno biti povezani s oružjem nego je riječ o čistoj nepažnji ili nezgodi)
- prelaženje preko potoka i kanala s napunjenom puškom
- hodanje po skliskoj površini s napunjenom puškom
- stavljanje i vađenje napunjene puške u automobil
- „igranje“ s otponcima kada je puška napunjena, a nezakočena.

* Neke od ovih opasnosti odnose se na sve načine lova, a odnose se na radnje pojedinca.

3.2. Skupni lovovi

Skupni lov (prigonom ili pogonom, a rijetko se može primijeniti i kružni lov), odvija se uz prisutnost većeg broja lovaca, pogoniča i vodiča pasa, pa su kao takvi znatno složeniji za organizaciju i vođenje te višestruko opasniji od pojedinačnih lovova.

Treba dobro poznavati i poštivati izrečena pravila skupnih lovova, a što ovisi i o vrstama divljači koja se lovi.

Osnovna pravila kod skupnog lova prigonom na divlje svinje:

- divlje svinje lovimo lovačkim puškama risanicama, a mogu se koristiti i lovačke puške s glatkim cijevima – uz maksimalnu udaljenost strijeljanja od 40 metara i korištenje kugle kao naboja
- početak i završetak prigona označava se zvukom trube, u pravili tri za početak i jedan dugi trubni znak za završetak prigona
- prije početka i poslije završetka prigona nije dopušteno pucanje, puška mora biti otvorena i ispražnjena (prelamače preklopljene, a repetirke – zatvarač u zadnjem položaju)
- puška se puni na stajalištu tek nakon danog trubnog znaka za početak prigona, drži se zakočena i okrenuta u sigurnom smjeru (u zrak) sve do nailaska divljači u vatrenu liniju
- puška se puni okrenuta koso prema gore ili prema zemlji (prelamače) i okrenuta od ostalih sudionika lova
- puščana cijev ne smije biti okrenuta prema ostalim sudionicima lova (lovcima ili pogoničima)
- svaki lovac mora biti upoznat sa stajalištima susjednih lovaca prije početka prigona, smjerom kretanja pogoniča i smjerom dopuštenog pucanja (vatrena linija)
- u skupnom lovu zabranjeno je pratiti divljač puškom ili pucati u nju dok nije prešla liniju lovaca, odnosno ušla u vatrenu liniju
- zabranjeno je pucati u smjeru prigona
- kada se lovi dlakava divljač, stajališna mjesta lovaca moraju biti uza sam rub površine koja se lovi (da bismo imali slobodnu liniju za pucanje – vatrenu liniju)

- ubrzica za okidanje ne smije se koristiti u skupnom lovu
- lovac smije pucati samo kada je siguran da ne ugrožava druge sudionike lova, druge ljude i imovinu
- strogo je zabranjeno micanje sa stajaćeg mjesta i njegovo napuštanje (osobito je opasan ulazak u vatrenu liniju) dok prigon traje
- stajaće mjesto ne smije se napustiti prije trubnog znaka za završetak prigona, odnosno do dolaska voditelja lova
- voditelja lova treba obavijestiti o odstrijeljenoj ili eventualno ranjenoj divljači i mjestu odstrjela, odnosno nastrjela.

Skupni lovovi na sitnu divljač (prigonom ili pogonom)

Kod lova na sitnu divljač prigonom bitno se razlikuju pravila kada se lovi sitna dlakava divljač ili pernata divljač. Razlika je ponajprije u postavljanju lovaca, jer se na dlakavu divljač lovci postavljaju i smiju pucati prema pravilima koja su naglašena kod lova na divlje svinje, dakle stoje uz površinu koja se lovi i puca se na divljač koja prođe liniju lovaca, odnosno uđe u „vatrenu liniju“.

Kod lova na pernatu divljač prigonom (uglavnom se na ovaj način lovi fazan) lovci se postavljaju 10 – 15 metara odmaknuti od površine koja se lovi kako bi mogli pucati na divljač u doletu. Kod takvog lova važno je pridržavati se pravila – NE PUCATI NISKO! Dakle, pucati na divljač koja dolijeće samo kada je više od 30° u donosu na teren kako ne bi došlo do „posipanja“ sačme po pogoničima ili susjednim lovcima. Niski

hitac može se uputiti tek kada divljač preleti liniju lovaca uz uvjet da je dobra preglednost terena i potpuna sigurnost da nema nikoga u smjeru pucanja (to je moguće na otvorenim površinama).

Kod lova pogonom, koji se može organizirati jedino na čistim, otvorenim i dobro preglednim ravničarskim terenima ili na prostranim padinama, pravilo je da se puca uglavnom na sitnu divljač koja trči ili leti ispred lovaca i pogoniča. Iznimno se može pucati i iza linije lovaca i pogoniča, ali to nije praktično jer se tada treba zaustavljati i vraćati da bi se pokupila odstrijeljena ili pronašla ranjena divljač. U lovu pogonom javljaju se dvije nedopustive potencijalno opasne situacije:

- stvaranje „klina“
- stvaranje „džepova“.

Stvaranje klina ili uklinjavanje je situacija kada jedan lovac znatno ide (žuri) ispred linije lovaca i pogoniča, čime narušava liniju te na taj način dovodi u opasnost sebe i druge, jer se nalazi u „vatrenoj liniji“ ispred ostalih sudionika lova.

Stvaranje džepova je slična situacija kao i kod klina, samo što je riječ o zaostajanju lovca koji tako ostavlja prazni prostor u liniji. Njegova pozicija u slučaju pucanja lako stavlja u opasnost ostale sudionike lova.

Uloga lovnika (voditelj lova) je da bez odgađanja takve pojave ukloni zaustavljanjem lova i vraćanjem neodgovornih pojedinaca u liniju. Linija lovaca treba se kretati brzinom najsporijeg lovca da bi se izbjegli ovi neželjeni slučajevi.

Stradanje lovačkih pasa

Osim opasnosti koje vrebaju lovce u lovu, česta su stradanja i lovačkih pasa. Opet je uzrok neopreznost i nepoštivanje osnovnih pravila da se ne puca ako nisi apsolutno siguran u što pucaš.

Najčešća stradanja pasa su u lovu na sitnu divljač i skupnim lovovima na divlje svinje.

Kod lova na sitnu divljač neoprezan niski hitac, uz prethodno praćenje divljači u letu ili trku, često rezultira time da ispaljena sačma „pospe“ i psa koji se našao u vatrenoj liniji.

U gusto obraslom terenu neke pasmine pasa crvene boje dlake lovci zamijene za lisicu. U lovu na divlje svinje u opasnosti su pak psi tamnije boje dlake poput brak-jazavčara ili osobito njemački lovni terijeri, koji se često poistovjete s prasadi i u trenu ga je teško razlikovati u gusto obraslom terenu i pokretu.

Kao preventivna mjera da se izbjegnu takve neželjene situacije, lovci psima stavljaju oko vrata fluorescentne (reflektirajuće), dobro uočljive trake, pa čak i primjerene prsluke.

Kako je vidljivo iz navedenog, upravo su nepoštivanje sigurnosnih mjera i pravila lova najčešći uzrok nezgoda i nesreća u lovu.

Osobito su naglašene sigurnosne mjere i pravila lova kod skupnih lova, gdje je veći broj sudionika.

4. ZAŠTITNA OPREMA ZA SMANJENJE OPASNOSTI, NEZGODA I NESREĆA U LOVU

- Smanjenju opasnosti od nezgoda i nesreća u lovu u velikoj mjeri može pridonijeti odgovarajuća odjeća, obuća i oprema.

- Pravilo je da se u skupnim lovovima nose reflektirajući prsluci, trake na šesiru ili na ruci. Na taj je način lovac ili pogonič znatno uočljiviji i samim time znatno je smanjena vjerojatnost pucanja u njegovu smjeru.

Za hodanje po nagnutom, kamenitom i zaleđenom terenu nužne su odgovarajuće čizme u kojima će biti siguran hod, kao i smanjena vjerojatnost sklizanja i padova.

Rukavice u zimskim uvjetima, osim što održavaju temperaturu ruku i prstiju, osiguravaju osjetljivost (opipljivost) prstiju, što u suprotnome može izazvati prijevremeno i nekontrolirano opaljivanje.

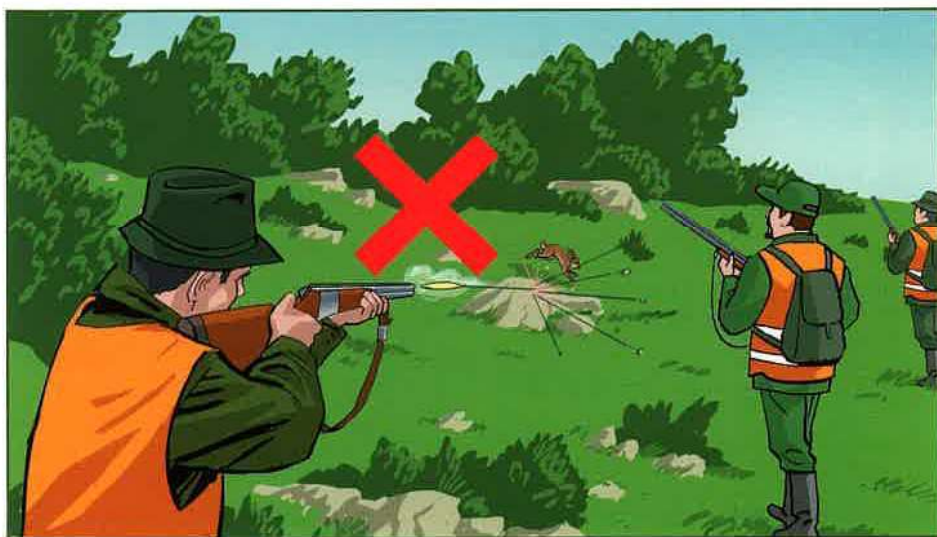

5. POJAVE DO KOJIH DOLAZI U LOVU

U lovu su evidentirane i neke specifičnosti ili pojave koje su najčešće „slučajne“ i događaju se nesvjesno ili pak kao posljedica specifičnih situacija na terenu. Ove pojave mogli bismo pripisati nedovoljnoj koncentraciji ili neopreznosti lovaca. Od takvih pojava ističemo:

- rikošet
- nenamjerni hitac
- neoprezni hitac
- „rasipanje“ oružja.

Rikošet – pojava kada projektil (zrno ili sačma) udari u čvrstu podlogu ili prepreku te zbog toga znatno promijeni smjer. Posljedice ovakve promjene putanje zrna mogu biti stradavanje ili ranjavanje drugog lov-

ca ili osobe koja se nalazi u prostoru. Osim stradavanja osoba, često je u ovakvim slučajevima stradavanje imovine (vozila, gospodarski objekti) zbog propucavanja. Rikošet je osobito opasan u skupnim lovovima, kada se puca na šumskoj cesti s kamenom podlogom, ili zimi, kada je tlo smrznuto. Čak i obična grančica može uzrokovati rikošet projektila.

Nenamjerni hitac – javlja se u nekoliko slučajeva:

Kada je puška napunjena, a da lovac toga nije svjestan te povlačenjem otklonca dolazi do opaljenja. U takvim slučajevima manje su posljedice ako se pravilno drži puška s cijevima okrenutim u zrak. Tada imamo samo neugodnu situaciju, ali bez posebnih posljedica.

Daleko je opasnije ako se puška drži u horizontalnom položaju, pa ujedno imamo i neoprezni hitac, ili je puška okrenuta prema tlu pa može doći do rikošeta ili do samoranjanja u nogu.

Kada tijekom lova puška nije zakočena, pa također dodiranjem otklonca dolazi do opaljenja – i u ovom slučaju posljedice ovise o položaju držanja puške. Ovakvi su slučajevi česti kada lovac mijenja puške (osobito sačmarice) jer kod jednih imamo nakon prelamanja automatsko kočenje, dok se kod drugih modela kočnica ne aktivira automatski, pa kao takve predstavljaju opasnost za nenamjerni hitac

Kada se napunjena nezakočena puška drži o ramenu zbog okretanja i zapinjanja otklonca o granu ili odjeću.

Neoprezni hitac – predstavlja nesmotreno ispaljeni hitac „u nepoznato“, odnosno kada lovac nije siguran ili ne vodi brigu gdje će u slučaju pogotka ili promašaja projektil završiti. Također se često događa ispaljenje neopreznoga hitca kada se puškom prati divljač, a ne obraća se pozornost u kojoj zoni se trenutno nalazi nego se neoprezno puca. Na

ovaj način često dolazi do stradavanja susjednog lovca, lovačkog psa, pa čak i objekata (npr. sačma ili kugla uletiti kroz prozor kuće – iako se ne smije loviti u zoni 300/200 m od naselja, nažalost ta propisana udaljenost, iako nije prevelika, ponekad se ne poštuje, pa se navedeni slučajevi događaju kod neoprezno ispaljenog hica).

„Rasipanje“ oružja – pojam koji se koristi za izrazito neprecizno oružje, odnosno oružje koje nema sistematsku pogrešku kod pozicije pogodaka. Riječ je obično o starom i neodržavanom oružju. Rasipanje se može pojaviti često i kod ispravnih pušaka s optičkim ciljnikom (snajperom), osobito kod onih koji se lako i jednostavno skidaju i stavljaju na nosače (brzoskidajuće montaže). U slučajevima kada se nedovoljno pričvrsti optički ciljnik ili nedovoljno „sjedne“ možemo imati znatna odstupanja zrna od željenog cilja. Takva rasipanja mogu biti vrlo opasna, osobito ako se puca na udaljeniji cilj koji je u smjeru naselja, osoba ili objekata. Svakako treba znati ima li puška „rasipanje“, a osobito treba voditi računa o tome da je optički ciljnik dobro pričvršćen na nosač. Rasipanja su moguća i kod korištenja nekvalitetnog ili starog streljiva.

6. POSTUPAK NAKON NESREĆE

Bavljenje lovom koje u sebi sadržava određene rizike od zadobivanja tjelesnih ozljeda, pa i onih nanesenim vatrenim oružjem, podrazumijeva da lovci imaju osnovnog znanja o postupcima koje treba poduzeti nakon eventualne nesreće. U te postupke svakako se ubraja postupak pružanja prve pomoći i osiguravanja tragova radi daljnjeg policijsko-sudskog postupka.

5.1. Pružanje prve pomoći

Da bi se pružanje prve pomoći provelo sa što manje rizika za život i zdravlje ozlijeđenog i spasioca te radi brzog upoznavanja sa stanjem ozlijeđenoga, potrebno je postupiti po preporukama za brzo postupanje kod prvoga kontakta s ozlijeđenim, tzv. ABC-pristup.

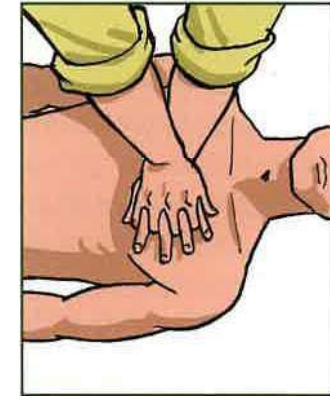
- a. Na mjestu nesreće moraju se sagledati (determinirati, uočiti, ustanoviti) okolnosti pod kojima se nesreća dogodila. Potrebno je promotriti teren i procijeniti prijete li ozlijeđenom ili drugima neka neposredna opasnosti.
- b. Nakon procjene situacije potrebno je obavijestiti najbližu postaju hitne pomoći, koja će brzo poslati ekipu za pružanje prve pomoći na način koji odgovara mjestu i uzroku nesreće.
- c. Ako je više ozlijeđenih, tada treba brzim, ali pažljivim pregledom odabrati one kojima treba najprije pružiti pomoć. To su ozlijeđeni koji ne dišu, oni sa zatajenjem rada srca, koji jako krvare i koji se guše

zbog toga što su u besvjesnom stanju. Treba imati na umu da oni koji najviše viču i koji uporno traže pomoć, ne moraju biti i najteže ozlijeđeni.

- d. U sljedećem postupku potrebno je ozlijeđenom provjeriti disanje. Potrebno je promatrati podizanje grudnoga koša, šire li se nosnice, šišti li zrak kroz usta i nos, krklja li ozlijeđeni ili mu se pokreću obrazi. Kod ozlijeđenoga koji ne diše treba odmah pristupiti davanju umjetnog disanja.
- e. Teže se utvrđuje rad srca. Najsigurniji način je opipavanjem pulsa na vratu. Drugi, teži način je pipanje ili slušanje otkucaja srca ispod lijeve dojke. Svako izraženo krvarenje iz rane siguran je znak da srce radi. Ako srce ne radi ili se samo u to posumnja, treba odmah početi s vanjskom masažom srca, odnosno kombiniranim oživljavanjem.

- f.** Ako ozlijeđeni diše i radi mu srce, treba utvrditi je li pri svijesti. To se najlakše postiže postavljanjem uobičajenih pitanja. Ako na njih ne odgovara, može ga se lakim štipanjem ili blagim ubodom pokušati probuditi. Ako ni to ne uspije, ozlijeđeni je u besvjesnom stanju i treba mu provjeriti prohodnost dišnih putova, a zatim ga okrenuti u lijevi bočni položaj.
- g.** Potom je potrebno utvrditi je li ozlijeđeni krvari. Pregledom treba obuhvatiti cijelo tijelo, a ponekad je potrebno zbog toga skinuti ili rasparati neki dio odjeće ili obuće. U pravilu, odjeća se skida najprije sa zdrave strane tijela, a tek onda s ozlijeđene. Međutim, odjeću i obuću ne treba skidati bez potrebe, posebno ako postoji jako krvarenje, nego se u tom slučaju odmah pristupa njegovu zaustavljanju.
- h.** Dalje pregledom treba ustanoviti postoji li neki prijelom kostiju ili ozljeda zglobova. Tako ozlijeđene dijelove tijela treba imobilizirati.
- i.** Na kraju, ozlijeđenoga treba postaviti u najpovoljniji položaj i pričekati transport do zdravstvene ustanove ili ako postoji mogućnost samostalno organizirati prijevoz.

5.2. Osiguravanje tragova

Jedna od prvih obaveza nakon pružanja pomoći ozlijeđenom je obavijest policiji. Policiju je potrebno obavijestiti da bi se provedenim očevidom, odnosno neposrednim opažanjem službene osobe utvrdilo ima li događaj obilježja kaznenog djela ili je riječ o nesretnom događaju.

Policiju se može obavijestiti telefonom, a najučinkovitije je ako se prijavi policijskoj postaji koja je teritorijalno nadležna za područje na kojem se ozljeđivanje dogodilo.

Pri davanju obavijesti dežurnom policijskom službeniku, potrebno je dati dovoljno podataka o mjestu događaja i drugim okolnostima događaja kako bi se mogla donijeti pravilna odluka o potrebnom broju djelatnika i opremi koja će trebati za obavljanje očevida.

Do dolaska policijske ekipe na teren posebnu pozornost treba obratiti na mjesto događaja koje se najčešće povezuje s mjestom na kojem je nastala ozljeda i gdje se nalazi najveći broj materijalnih tragova jer činjenice utvrđene na mjestu događaja mogu biti odlučujuće u daljnjem postupku. Da bi se sačuvali tragovi, potrebno je poduzeti određene radnje kao što su:

- onemogućiti ili svesti na najmanju moguću mjeru kretanja po mjestu događaja, zabraniti pristup nepozvanih osoba s tog prostora, odnosno sprječavanje svih onih radnji koje bi mogle promijeniti zatečeno stanje. Kretanjem po mjestu događaja i diranjem predmeta čak i u dobronamjernoj želji da se pomogne, nepovratno se mijenja mjesto događaja, što može dovesti do pogrešnih procjena o događaju, uništiti postojeće tragove i onemogućiti otkrivanje počinitelja
- mjesto događaja treba osigurati na prikladan način, ovisno o konkretnom slučaju, tako da se obilježi vidljivim znakovima kao što je vezivanje konopca oko drveća, kamenjem, granjem i slično, već prema tome čime se raspolaze i o kakvom je terenu riječ. Treba nastojati obilježiti što veći krug oko mjesta događaja, odnosno eventualnog pravca pružanja tragova, posebice uočavanja npr. pravca kretanja, dolaska ili odlaska ozlijeđenog ili osobe koja je uputila hitac
- to se mora učiniti da se nepozvane osobe ne bi kretale po tom prostoru i svojim kretanjem uništile ili promijenile

tragove, ali i da bi se mjesto prema potrebi naknadno u šumi lakše pronašlo. Neobilježavanjem mjesta događaja i tragova zaboravise njihov prvobitni položaj, pa čak i lokacija u šumi te se mora uložiti puno više truda da se pronađe i naravno da se na taj način ostavlja cijeli niz novih tragova i uništavaju se oni do tada postojeći

- u vidljivo obilježen krug ne smije se ulaziti, ne smije se ništa mijenjati, dakle nije potrebno da pojedinac ili cijela skupina prilazi ozlijeđenom, nekom drugom predmetu ili tragu, da pomiče i okreće, pregledava, podiže i odnosi predmete i slično dok službena osoba ne evidentira i fiksira postojeće stanje i eventualno izuzme pronađene tragove
- kod pronalaska različitih tragova (oružja, zrna, čahura, poklopca ili čepova iz patrona, opušaka, otisaka obuće, kutija cigareta, omota ili iskorištenih žvakaća, omota bombona, čokolade, ostatka hrane, boca, papirnatih maramica i sl.) ne smiju se premješati, preokretati, uzimati, pregledavati ili uništavati i sl. Potrebno je poduzeti nužne radnje da se osiguraju tragovi koji bi eventualno zbog djelovanja ljudi, životinja, atmosferskih prilika ili protjeka vremena bili promijenjeni ili uništeni
- također je važno pronaći mjesto s kojeg je upućen hitac, jer se upravo na tome mjestu mogu pronaći vrlo važni tragovi. Često, zbog konfiguracije terena i stanja pronađene divljači, teško pomažu balistička pravila, ali lovci svojim iskustvom mogu procijeniti koja su to mjesta na koja bi mogao "pasti" hitac i onda jednom širom pretragom ta mjesta pokušati pronaći. Naravno da to nije ni lako ni jednostavno i da to traži upornost i ozbiljan pristup poslu kao i raspolaganje specifičnim znanjima

- nakon dolaska policijskih službenika potrebno ih je upoznati s radnjama koje su poduzete u vezi s osiguravanjem mjesta te im prenijeti sva saznanja do kojih se došlo
- iako svi slučajevi gdje dođe do ozljeđivanja imaju međusobne sličnosti, radnje koje se poduzimaju kao i njihov opseg uvjetuje svaki konkretni slučaj, ovisno o mjestu i vremenu događaja, načinu počinjenja djela, upotrijebljenim sredstvima i atmosferskim prilikama
- kvalitetno reagiranje lovaca na mjestu ozljeđivanja, a kasnije i policijskih službenika prije svega na osiguravanju tragova koji će kasnije poslužiti kao dokazi u sudskom postupku, ima veliku važnost. Pogreške počinjene na samom početku utvrđivanja činjenica teško se mogu kasnije ispraviti i najčešće dovode do velikih poteškoća u daljnjem postupku i utvrđivanju činjeničnog stanja.

7. DESET ZAPOVIJEDI ZA SIGURAN LOV

1. Lovac pazi na sebe i svoga kolegu.
2. Oružjem rukuj odgovorno i sigurno.
3. Koristi samo ispravno oružje i streljivo (provjereno i propisano).
4. Idi u lov samo kada si spreman i pribran (koncentriran).
5. Kada si sam u lovu, nemoj nikad biti siguran da si sam.
6. Oružje drži okrenuto u sigurnom smjeru (najbolje cijev okrenuti u zrak).
7. Lovačka oprema treba služiti za siguran lov i pravilan odstrjel.
8. Poštuj upute lovnika i sigurnosne mjere u skupnom lovu.
9. Drži lovačko oružje i streljivo na sigurnom (na propisan način u ormaru).
10. Nosi oružje na propisan način (u futroli, koferu, otvoreno, prelomljeno).

LITERATURA

Grupa autora, 2012: Divjad in lovstvo, Priručnik, Lovska zveza Slovenije, Uredili: Boris Leskovic i Igor Pičulin. S. 631

Mustapić, Z. i suradnici., 2004: Lovstvo. Priručnik, Hrvatski lovački savez, s. 597

Durantel, P., 2007: Lovstvo – praktična enciklopedija, Leo – commerce Rijeka, s. 285

***** ZAKON O LOVSTVU, (NN broj 140/05, 75/09, 153/09)

***** PRAVILNIK O NAČINU UPORABE LOVAČKOG ORUŽJA I NABOJA, (NN broj 68/06 i 66/10)

***** PRAVILNIK O UVJETIMA I NAČINU LOVA, NOŠENJU LOVAČKOG ORUŽJA, OBRASCU I NAČINU IZDAVANJA LOVAČKE ISKAZNICE, DOPUŠTENJU ZA LOV I EVIDENCIJI O OBAVLJENOM LOVU (NN broj 70/10)

